

Verder lezen

- Klein, P.D. & P. Boscolo (2016). “Trends in research on writing as a learning activity”. In: *Journal of Writing Research*, 7 (3), p. 311- 350.
- Martinez, I., M. Mateos, E. Martin & G. Rijlaarsdam (2015). “Learning history by composing synthesis texts: Effects of an instructional programme on learning, reading and writing processes, and text quality”. In: *Journal of Writing Research*, 7 (2), p. 275-302.
- Mateos, M., E. Martin, R. Villalon & M. Luna (2008). “Reading and writing to learn in secondary education: online processing activity and written products in summarizing and synthesizing tasks”. In: *Reading and Writing*, 21 (7), p. 675-697.

Ronde 8

Clasine van Dorst & Marieken Pronk
De Talengroep
Contact: info@detalengroep.nl

De *do's* en *dont's* bij schoolbreed taalbeleid

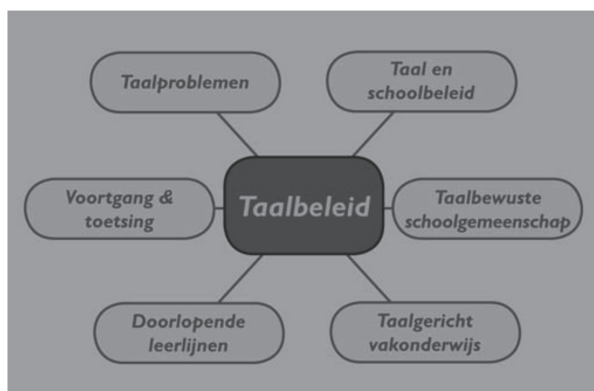
1. Inleiding

Op veel scholen in Nederland en Vlaanderen speelt de vraag: “hoe zorgen we voor een goed taalbeleid?”. De Talengroep begeleidt scholen bij deze vraag. Vanuit deze ervaring weten we ondertussen wat handig is en wat niet.

2. Wat in ieder geval niet?

- *Omdat het moet van de inspectie* – Voor veel scholen is de komst van de inspectie de eerste aanleiding om met taalbeleid aan de slag te gaan. Zo'n externe prikkel kan helpen. Er is echter meer nodig om de collega's mee te krijgen.
- *Een taaltoets voor alle docenten* – Veel docenten zullen geen moeite hebben met een taaltoets. Toch is voor een deel van hen een taaltoets (te) spannend. Misschien hebben ze zelf dyslexie of zijn ze al een tijd niet meer op die manier met taal bezig geweest. Dat zorgt meteen voor weerstand in het team. En dat is nooit goed.

- *Een taalcoördinator die er alleen voor staat* – De taalcoördinator is een belangrijke ‘spin in het web’ bij taalbeleid. Wij zien soms dat de schoolleiding de verantwoordelijkheid voor het taalbeleid volledig bij de taalcoördinator legt. Vaak ook zonder duidelijke opdracht. Voor de taalcoördinator is dat niet te doen en het zal op deze manier heel lastig – zo niet onmogelijk – worden om het taalbeleid schoolbreed in te voeren.
- *Focus alleen op lezen en leesvaardigheid* – Natuurlijk zijn motivatie voor lezen en een goede leesvaardigheid belangrijke aandachtspunten bij taalbeleid. Er is veel onderzoek gedaan naar de effecten van een goede leesvaardigheid op het leren. Taalbeleid gaat, wat ons betreft, over alle taalvaardigheden: ‘lezen’, ‘schrijven’, ‘spreken’, ‘kijken’ en ‘luisteren’.
- *Eén moment* – Het lukt veel scholen om een motiverende kick-off te organiseren met een inspirerende lezing en een aantal workshops naar keuze. Alleen is dat niet genoeg.

Afbeelding 1 – Taalbeleid.

3. Wat zeker wel?

- *Gebruik maken van schooleigen gegevens* – Verzamel gegevens die de noodzaak aangeven om met taalbeleid aan de slag te gaan. Dat zijn deels harde cijfers (o.a. toets- en examenresultaten). Daarnaast kan een enquête worden afgenomen onder leerlingen en docenten om te inventariseren waar zij in de lessen tegenaan lopen.
- *Een gemengde werkgroep, onder leiding van een taalcoördinator* – De taalcoördinator bereikt veel meer als er een werkgroep is die met hem/haar meedenkt en meewerkt. In deze werkgroep zitten collega's van de verschillende vakkenclusters, die affiniteit

hebben of willen krijgen met de rol van taal in de vakken. En er is een verantwoordelijk schoolleider die regelmatig aanschuift bij de bijeenkomsten. De taalcoördinator en de schoolleider hebben daarnaast regelmatig contact over de voortgang.

- *Werken vanuit de pijlers van taalgericht vakonderwijs* – De drie pijlers waar taalgericht vakonderwijs op gebaseerd is, zijn bruikbaar bij alle vakken in elk leerjaar. ‘Taalsteun bieden’, ‘context aanbrengen’ en ‘interactie bevorderen’ tijdens elke les verhoogt langzamerhand het taalniveau van de leerlingen.
- *Concrete voorbeelden gebruiken* – Docenten hebben baat bij goede en concrete voorbeelden. Dat kunnen voorbeelden zijn van wat er al gebeurt in de school. Denk aan: ‘foto’s van lezende collega’s en leerlingen’, ‘voorbeelden van schrijfproducten bij verschillende vakken’ en ‘een *good practice* van een collega’. Ook op de webpagina www.slo.nl/thema/meer/taalgericht-vakonderwijs/ staan voorbeelden van taalgerichte lessen en opdrachten.
- *Blijven motiveren* – Na een motiverende start om bewustwording bij het hele team op gang te brengen, is het belangrijk dat er een vervolg komt. De werkgroep denkt na over het blijvend activeren en monitoren. Afhankelijk van de gekozen speerpunten worden activiteiten ingepland voor de collega’s. Voorbeelden hiervan zijn ‘intercollegiaal lesbezoek’, ‘ontwerpmiddagen’ en ‘een leesclub voor collega’s’.

Referenties

- Broekhof, K. (2021). *Meer lezen, beter in taal - vmbo: effecten van lezen op taalontwikkeling*. Amsterdam: Stichting Lezen.
- Hajer, M. & T. Meestringa (2020). *Handboek taalgericht vakonderwijs*. Bussum: Coutinho.